

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької
діяльності

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Семенова В.Г. _____

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
на тему:

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВА

Виконавець:

студентка факультету ФЕУП
Черненко Анастасія Олександрівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Дегтярьова Ольга Олександрівна _____

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОСНОВНИ ФОНДІВ ТОРГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	6
1.1. Сутність основних фондів як економічної категорії	6
1.2. Види основних фондів торгового підприємства	11
1.3. Оцінка ефективності використання основних фондів	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ НА ТОРГОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ»	28
2.1. Історія створення та сучасна діяльність ПрАТ «Нова лінія»	28
2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Нова лінія»	33
2.3. Оцінка ефективності використання основних фондів підприємства ПрАТ «Нова лінія»	45
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ НА ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ»	52
3.1. Підвищення ефективності використання основних фондів за рахунок оновлення парку електрокарів	52
3.2. Підвищення ефективності використання основних фондів за рахунок усунення недоотриманих продажів	55
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Однією з особливостей сучасного розвитку вітчизняної економіки є значне підвищення конкуренції майже у всіх галузях і, в першу чергу, в торгівлі, що підтверджується як зростанням кількості суб'єктів господарювання, так і значною часткою збиткових підприємств торгівлі. Для успішного функціонування на споживчому ринку підприємству торгівлі необхідна дієва ефективна комплексна система управління його діяльністю. Саме ефективне управління, на основі проведеного аналізу ефективності використання всіх ресурсів, забезпечує інтеграцію всіх економічних процесів на підприємстві, підсилює його адаптивність і конкурентоспроможність. У цьому контексті значним і суттєвим для підприємств торгівлі є аналіз ефективності використання необоротних активів в цілому і розробка раціональної політики використання основних засобів підприємства, зокрема, як невід'ємної складової загальної системи управління.

Здійснення торговельної діяльності передбачає наявність певної матеріально-технічної бази, необхідної для транспортування, зберігання і реалізації товару. Ефективність використання таких засобів праці безпосередньо впливає на фінансовий результат діяльності торгового підприємства. Розробкою даного питання займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, серед яких Гриньов Б.В., Саталкіна Н. І., Герасимов Б.І., Терехова Г.І. і багато інших [14, 15]. Але в роботах даних авторів недостатньо систематизовані і упорядковані показники аналізу основних засобів підприємства роздрібної торгівлі.

Висловлені обставини зумовили актуальність і вибір теми кваліфікаційної роботи. Мета роботи: дослідження теоретичних і прикладних засад ефективного використання основних фондів торгового підприємства та визначення джерел її підвищення.

Для досягнення головної мети дослідження необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність та структуру основних фондів торгового підприємства;
- визначити основні підходи до визначення ефективності використання основних фондів торгового підприємства;
- надати характеристику торговому підприємству ПрАТ «Нова лінія»;
- визначити ефективність фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Нова лінія»
- оцінити ефективність використання основних фондів на торговому підприємстві ПрАТ «Нова лінія» та визначити джерела її підвищення;
- надати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання основних фондів торгового підприємства.

Об'єкт дослідження: ПрАТ «Нова лінія». Предмет дослідження теоретичні і прикладні аспекти ефективного використання основних фондів торгового підприємства.

Методичну базу кваліфікаційного дослідження складають монографічний метод дослідження наявних інформаційних і літературних джерел, наукових праць, методи фінансового аналізу: розрахунок і оцінка фінансових коефіцієнтів; економіко-математичні і статистико-аналітичні методи і прийоми: зведення і угруповання статистичних даних; аналіз рядів динаміки, прийом ланцюгових підстановок в факторному аналізі; сучасні методи управління оборотними коштами підприємства: управління поточними фінансовими потребами підприємства.

Інформаційну базу дослідження складають дані бухгалтерської і фінансової звітності підприємства, інформація з періодичних видань, монографії, наукові статті і підручники вітчизняних і зарубіжних фахівців у області фінансового менеджменту.

Практичне значення результатів відображається в наданні рекомендацій підприємству ПрАТ «Нова лінія» щодо підвищення рівня ефективності використання основних фондів торгового підприємства.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (48 найменування). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра становить 65 сторінок комп'ютерного тексту, містить 22 таблиці та 5 рисунків. Обсяг основної частини роботи 53 сторінки.

ВИСНОВКИ

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби визначено в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 „Основні засоби”. Норми цього положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами всіх форм власності.

2. Основні засоби поділяються на такі групи і підгрупи: земельні ділянки; капітальні витрати на поліпшення земель; будинки, споруди та передавальні пристрої; машини й устаткування; транспортні засоби; інструменти, прилади, інвентар (меблі); робоча і продуктивна худоба; багаторічні насадження; інші основні засоби.

3. Усі операції, пов'язані з рухом основних засобів, оформлюються первинними документами, які забезпечують правильність і своєчасність їх обліку. Для обліку основних засобів використовується рахунок 10 “Основні засоби”. За дебетом рахунка 10 “Основні засоби” відображається надходження основних засобів на баланс підприємства, а за кредитом - вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі.

3. Знос являє собою втрату основними засобами фізичних якостей або техніко-економічних властивостей і, внаслідок цього, вартості. Величина зносу залежить від виду основних засобів, їх функціональної ролі у виробничому процесі, строку й умов використання. В основному він визначається строком служби об'єктів і зростає з терміном експлуатації. На величину зносу діють такі фактори, як інтенсивність використання, агресивність середовища, кліматичні умови, правові або інші обмеження.

4. Важливе значення має аналіз вивчення руху і технічного стану основних засобів. Для аналізу особливе значення має розподіл виробничих основних засобів основної діяльності підприємства на дві частини: активну і пасивну. Мета економічного аналізу ефективності використання основних засобів полягає у визначенні забезпеченості основними засобами за умови

найбільш інтенсивного їх використання та пошуку резервів підвищення фондівіддачі.

5. Нова Лінія – українська мережа гіпермаркетів формату «DIY» (Do It Yourself – «зроби сам»). Перший супермаркет мережі заснували брати бізнесмени Олег і Ігор Шандар в 2001 році. Через два роки залучили в число акціонерів інвестиційну компанію Dragon Capital і шведський фонд прямих інвестицій East Capital. Налічує 16 магазинів по всій Україні.

6. Чиста виручка від реалізації протягом всього дослідженого періоду зростає. Всього за період приріст виручки від реалізації становив 1741619 тис. грн. або майже 53%. Собівартість реалізованої продукції теж зростає. Але її зростання не має чіткої тенденції. Випередження темпів росту виручки від реалізації темпів росту обсягів оборотних коштів призводить до покращення коефіцієнту оборотності. Гірші результати демонструє чистий прибуток від реалізації, який майже протягом всього періоду скорочується. В цілому за чотири роки чистий прибуток скоротився на 94387 тис. грн. або на 40,8%.

7. Проаналізувавши показники ефективного використання основних засобів можна зробити висновок, що в цілому основні засоби в 2018 році мали задовільний технічний стан. Негативну тенденцію має показник фондорентабельності – за період його скорочення становить 28,9%. Це відбувається у зв'язку з суттєвим скороченням чистого прибутку підприємства. Його зниження становить 40,8%.

В цілому можна зробити висновок, що стан основних засобів підприємства задовільний, фондоозброєність на рівні середньогалузевої, а показники ефективності використання основних фондів покращуються.

8. Для підвищення ефективності використання основних засобів нами було запропоноване оновлення парку електрокарів з ціллю економії витрат на ремонт та збільшення обсягів реалізації за рахунок усунення недоотриманих продажів. Обидва заходи є капіталоємними. Мають не великий термін окупності. Заходи призводять до покращення показників придатності, фондівіддачі та фондорентабельності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародним стандартами: приклади та коментарі: практ. посіб. – Київ: Лібрг, 2001. – 840 с.
2. Маркс К. Капітал. Т. 2. – М.: Гос. изд-во полит. лит., 1956. – 530 с.
3. Кінева Т.С. Еволюція пізнання сутності капіталу сільськогосподарського підприємства // Економічний аналіз: зб. наукових праць ТНЕУ. – 2009. – Вип. 4. – С. 208–212.
4. Мочерний С.В. Економічна теорія: посібник [для студ. вищ. закл. осв.] – Київ: Академія, 1999. – 592 с.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. нац. Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000р. (зі змін. та доп.).
6. Кинева, Т. С., Круць, Е. В. Генезис познания сущности основных средств предприятия. Актуальные проблемы экономики и управления на предприятиях машиностроения, нефтяной и газовой промышленности в условиях инновационно-ориентированной экономики, 2014, 1, 361-367.
7. Экономика предприятий торговли и питания потребительского общества / Фридман А.М., - 4-е изд. - М.: Дашков и К, 2017. - 656 с.
8. Сумина, Е. С. "улучшение использования основных фондов в торговле россии." научные исследования и разработки в эпоху (2016): 173.
9. Еременко, И. А., and Е. Ю. Сопельник. "Методические указания к практическим работам по дисциплине «Ресурсы торгового предприятия» для бакалавров по направлению подготовки 38.03. 06 «Торговое дело».—Ростов-на-Дону: Донской гос. Техн. Ун-т, 2018.—10 с. Представлены задания для практических занятий и проверки приобретенных профессиональных умений и навыков." (2009).
10. Петрук, Юлия Сергеевна. Роль и значение основных производственных фондов в процессе функционирования

предприятия. Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов, 2015, 8: 27-29.

11. Горбунов, И. О. Активы и капитал торговых организаций. Научный журнал НИУ ИТМО. Серия «Экономика и экологический менеджмент», 2013,

12. Ярьсь, О. Б.; Паньшин, И. В. Экономика организации (торгового предприятия): учебное пособие. 2012.

13. Парфентьева, Татьяна Рафаиловна; Миронова, Наталья Борисовна; Петухова, Алефтина Александровна. Оборудование торговых предприятий. Академия, 2012.

14. Саталкина Н.И. Экономика торговли: учебное пособие /Н.И. Саталкина, Б.И. Герасимов, Г. И. Терехова — М.: ФОРУМ, 2010. — 232 с.

15. Гринів Б.В. Економічний аналіз торговельної діяльності: навч. посібник / Б.В. Гринів — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 392 с.

16. Половцева Ф.П. Коммерческая деятельность: учебник / Ф.П. Половцева. — М.: Инфра-М, 2009. — 248 с

17. Кравченко Л.И. Анализ хозяйственной деятельности в торговле: учебник / Л.И. Кравченко. — 8-е изд., испр. и доп. — М.: Новое знание, 2005. — 512 с.

18. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий АПК: учеб. пособие / Г.В. Савицкая. — 6-е изд., стер. — М.: Новое знание, 2006. — 652 с.

19. Ильина, О. В. Методика комплексной оценки эффективности использования экономических ресурсов розничного торгового предприятия. Вестник Белгородского университета потребительской кооперации, 2007, 1: 176-181.

20. Дарская, В. А.; Евтярова, А. П. Пути повышения эффективности использования основных средств. Вектор экономики, 2019, 1.

21. Емельянова, Ольга Николаевна. Современные подходы к оценке эффективности деятельности торгового предприятия. 2004. PhD Thesis. [Краснояр. гос. торгово-экон. ин-т].
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. №92.
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 р. №181.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. №817.
25. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28 грудня 1994 р. №334/94-ВР, у редакції Закону України від 22 травня 1997 р. №283/97-ВР, зі змінами і доповненнями.
26. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16 грудня 1997 р. №723/97-ВР, у редакції від 16 січня 2004 р.
27. Указ Президента України «Про концепцію амортизаційної політики» від 7 березня 2001 р. №169/2001.
28. Концепція амортизаційної політики від 7 березня 2001 р. №169/2001.
29. Державний класифікатор основних засобів ДК-013-97, затверджений наказом Держстандарту від 19 серпня 1997 р. №507.
30. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с.
31. Богиня Д.П., Грішнова О.А. Основи економіки праці: Навчальний посібник.-К.: Знання Прес, 2000.
32. Бойчук І.М., Харків П.С., Хопчан М.І., Економіка підприємства. Навчальний посіб. Друге видання. - Львів: «Новий світ»-2000.
33. Економіка підприємства: Підручник /За ред..С.Ф.Покропивного.- К.:КНЕУ.1999.

34. Економіка виробничого підприємства: Навчальний посібник/ Й.М.Петрович, І.О.Будіщева, І.Г.Устімова та інші; за редакцією Й.М.Петровича.-2-ге видання, перероблене та доповнене,-К.:Т-во «Знання», 2001.
35. Економіка підприємства: Навч.посіб./За ред.. А.В.Шегди.- К.:Знання-Прес,2001.
36. Павлов В.І., Кривовязюк І.В. Економічний механізм функціонування підприємства: структурний курс лекцій:Ніч.посіб.Луцьк:Настир,2000.
37. П.Я.Попович „Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання" Тернопіль: Економічна думка 2004
38. Н.Б.Тарасенко „Економічний аналіз діяльності промислового підприємства" Київ: Алерта 2003
39. В.О.Мец „Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства" Київ: Вища школа 2003
40. Ю.С.Цал-Цалко „Фінансова звітність підприємства ті її аналіз" ЦУЛ 2002
41. М.Я.Коробов „Фінансово-Економічний аналіз діяльності підприємства" Київ „Знання" 2001
42. Аналіз хозяйственной деятельности в промышленности/ Под.ред. В.И.Стражева. - Минск: Высшая школа, - 1995.
43. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. - Москва: Финансы и статистика, 1994.
44. Бригхем Е.Ф. Основы финансового менеджмента. - К.: "Молодь", 1997.
45. Ковалев В.В. Финансовый анализ: управление капиталом, выбор инвестиций, анализ отчетности. - М.: Финансы и статистика, 1996.
46. Крылова Т.В. Выбор партнера, анализ отчетности капиталистического предприятия. - М.: Финансы и статистика, 1991.

47. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа предприятия. - М.: Инфра, 1996.

48.Офіційний сайт компанії Systemgroup:
<https://systemgroup.com.ua/ru/resheniya-i-po/kassy-samoobslyzhivaniya>